TÜRKİYE VE İRAN SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Ruhan KARADAĞ YILMAZ¹

Emir YEGANEH²

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye ve İran sınıf öğretmeni yetiştirme sistemlerinin programa giriş ve mezun olma koşulları, öğretim süreçleri, değerlendirme sistemleri ve öğretmen olabilme koşulları, programların bilgi ve yeterlik alanları ve bu alanların içerdikleri dersler ve kredileri bakımından karşılaştırılmasıdır. Betimleyici karşılaştırmalı eğitim araştırması modeliyle gerçekleştirilen bu çalışmada karşılaştırmalı araştırma tekniklerinden yatay karşılaştırma tekniği kullanılmıştır. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış, veri analizinde yorumlayıcı analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye ve İran’da uygulanan sınıf öğretmeni yetiştirme programları arasında programa giriş koşulları, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme sistemleri ile öğretmen olabilme koşulları bakımından benzerlikler bulunduğu ortaya çıkmıştır. Buna karşın İran sınıf öğretmenliği lisans programında Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği lisans programına göre öğretmenlik uygulaması, alan eğitimi ve genel kültür derslerine; proje, araştırma-geliştirme, program geliştirme ve öğrenme üitesi tasarlama gibi pedagojik alan içerikli derslere daha fazla önem ve ağırlık verildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı eğitim, öğretmen eğitimi, sınıf öğretmeni yetiştirme programı, İran öğretmen eğitimi programı.

COMPARATIVE INVESTIGATION OF CLASSROOM TEACHER TRAINING SYSTEMS IN TURKEY AND IRAN

Abstract

The aim of this study is to compare classroom teacher education systems of Turkey and Iran in terms of entry and graduation requirements of program, teaching processes, evaluation systems and the conditions of being a teacher, courses and their credits. The study was conducted with descriptive comparative educational research model and horizontal comparison which is a comparative investigation technique was used in this study. In this descriptive study the data was collected by document analysis method and the data was analyzed using interpretive analysis. As a result of this study it was found that there are similarities between the classroom teacher training programs implemented in Turkey and Iran in terms of the conditions of entry into the program, teaching-learning processes and evaluation systems and the conditions for being teachers. On the other hand, it has revealed that teaching practices, professional teaching knowledge and general cultural courses has gained more importance in

¹ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD, e-posta: rkaradag@erbakan.edu.tr

² Arş.Gör.Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD, e-posta: eyeganeh@adiyaman.edu.tr

İranian classroom teacher training program more than Turkey classroom teacher training program. Furthermore the Iranian classroom teacher training program is more intensive in terms of courses such as project, research and development, program development and design of learning unit.

Keywords: Comparative education, teacher education, classroom teacher training program, İranian classroom teacher training program.

GİRİŞ

Ülkelerin bilimsel, teknolojik, ekonomik ve kültürel geleceği öğretmenlerin eğitim kurumlarında sürdürdüğü akademik standartlara bağlıdır. Bu standartların oluşmasında ise öğretmen eğitimi programları önemli role sahiptir. Sosyal, kültürel, pedagojik ve teknik yönden donanımlı öğretmen yetiştirme, uygulanan öğretim programlarının niteliğiyle doğru orantılıdır (Aksoy ve Gözütok, 2017). Gelişmiş ülkelerde öğretmen eğitimi programlarının sürekli bir gelişim ile hazırlanması ve dünyadaki değişime meydan okuyabilen öğretmenleri mesleğe hazırlayabilecek nitelikte olmasına yönelik bir beklenti bulunmaktadır (Loughran, 2017). Bu durum öğretmen eğitimi programlarının sürekli bir biçimde gözden geçirilerek değerlendirilmesini ve geliştirilmesini gerektirmektedir. Öğretmen eğitimi programlarını geliştirmenin önemli yollarından biri programların hazırlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlerin, öğrencilerin, akademisyenlerin ve diğer paydaşların programa ilişkin içgörülerini, vizyonlarını, deneyimlerini ve önerilerini dâhil etmektir (Forsyth ve Tallerico, 1998). Bunun yanı sıra öğretim programlarının çağın yönelimleri doğrultusunda geliştirilmesi gereksinimi eğitimcileri farklı ülkelerin eğitim programlarını inceleme ve karşılaştırma gibi farklı arayışlara yönlendirmektedir (Phillips ve Schweisfurth, 2014; Taş, 2018).

Karşılaştırmalı araştırmalar ülkelerin kendi eğitim sistemlerini gözden geçirmeleri ve gereken düzenlemeleri yapabilmelerine büyük ölçüde hizmet etmektedir. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları ulusal eğitim sistemleri hakkında bilgi sunar, o ülkede yapılacak reformları planlama ve gerçekleştirme sürecini kolaylaştırır; eğitim sistemlerinin performanslarını değerlendirmek için kullanılabilecek ölçütler sunar ve çeşitli ülkelerdeki eğitim deneyimlerine bakarak o ülkede gerçekleştirilebilecek eylem planlarının sonuçlarının neler olabileceğini açıklamaya yardımcı olur. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları o ülkede gerçekleştirilen uygulamaları çok geniş bir bağlamda, açıklayıcı bir veri kaynağı olarak sunarak ışık tutar. Başka ülkelerdeki eğitim deneyimlerini inceleyerek yapılacak yeni eğitim reformlarının planlanmasında destekleyici ve öğretici bir rol oynar (Phillips ve Schweisfurth, 2014). Öğretmen eğitimi lisans programlarının karşılaştırmalı bir analizini yapmak ulusal sistemlerin öğretmen eğitimi nasıl geliştirebileceklerini daha iyi anlamalarını ve bunun sonucunda nitelikli öğretmenleri yetiştirmelerini sağlamaya da katkı sunmaktadır (NCEE, 2019).

Öğretmen eğitimi kurumları, programlarını, özellikle kendi ülkelerinde ve okullarında gerçekleşen eğitim reformları dikkate alarak, yükseköğretimdeki gelişmeler ve dünyanın diğer bölgelerinde yapılan reformlar doğrultusunda gözden geçirmektedirler (Bezzina ve Michalak, 2009). Öğretmen eğitimi programları gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkelerin üzerinde

duyarlılıkla durdukları, çağın gereksinimlerine uygun niteliklere sahip öğretmenlerin yetiştirilmesine aracılık eden önemli kaynaklardan biridir. Ülkelerin benimsedikleri eğitim paradigmaları farklı olduğundan öğretmen yetiştirme sistemleri ve uyguladıkları eğitim programları da farklılaşmaktadır.

Türkiye ve İran kültürel, ticari ve eğitim açısından birbirinden etkilenmiş ve etkilenmeye devam etmekte olan iki sınırdaş ülkedir. Yapılan inceleme sonucunda son üç yılda İran vatandaşı öğrencilerin yükseköğretim sistemimizdeki kayıt oranlarının arttığı dikkat çekmiştir (<https://istatistik.yok.gov.tr/>). Bu durum iki ülke arasında eğitim anlamındaki etkileşimin önemli göstergelerinden biridir. Ülkelerin mevcut öğretim programlarının tanınırlığını artırma, benzerlik ve farklılıkların ortaya konulmasını sağlama bakımından karşılaştırmalı çalışmaların alana büyük katkı sağladığı bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda öncelikle sınır komşumuz olan İran'daki eğitim ve öğretmen eğitimi sistemi tanıtılacak, daha sonra iki ülkede uygulanan sınıf öğretmenliği lisans programları karşılaştırmalı bir biçimde sunulacaktır.

İran'da Öğretmen Eğitimi

İran'da öğretmen eğitimi sürecinde tarihsel gelişim içerisinde yenilenme ve değişiklikler gerçekleştirilmiştir (Nezarat-Alhossaini ve Ketabi, 2012). İran'da öğretmen eğitimi kapsamında açılan ilk okul olan ve pedagojik ilkeler, eğitim felsefesi ve mantık konularında çok sınırlı dersler verilen “Merkez Öğretmen Yetiştirme Okulu” 1920 yılında kurulmuştur. Yıllar sonra bu okul adını ‘İleri Öğretmen Eğitim Okulu’ olarak değiştirmiş ve 1970’te okulun ismi yeniden ‘Öğretmen Eğitim Üniversitesi’ olarak değişmiştir. Bu üniversite İran Milli Eğitim Bakanlığı’ndan ayrılarak Bilim ve Yüksek Eğitim Bakanlığı altında çalışmaya başlamıştır (Avanaki ve Sadeghi, 2014). İran’da İslami devrim öncesi öğretmenlerin tümü lise mezunu olup okuldaki tüm dersleri vermeye yetkili idi. Devrimden birkaç yıl sonra İran’daki öğretmen eğitimi merkezlerinin Bilim ve Yüksek Eğitim Bakanlığı’na bağlanmasıyla bu merkezde sanat, bilim, matematik, İngilizce, beden eğitimi, fizik, doğa bilimleri, kimya, genel psikoloji, eğitim tarihi gibi farklı alanlarda dersler de programlara girmeye başlamıştır (Avanaki ve Sadeghi, 2014; Nezarat-Alhossaini ve Ketabi, 2013). Bu okuldan mezun olanlara yalnızca ilk ve ortaöğretimde öğretmenlik yapma yetkisi verilmiştir (Nezarat-Alhossaini ve Ketabi, 2013).

İran’da ilköğretime öğretmen yetiştirme programının kökleri ise 1918 yılındaki merkezi öğretimin kurulması ile ilgili kanunun onaylanmasına dayanmaktadır. 1934 yılında ilköğretim okul müfredatının kabul edilmesi ilköğretime öğretmen yetiştirme tarihinin bir diğer basamağını oluşturur. Bu dönemde üniversite derslerinin temelini temel fen, beşeri bilimler, el sanatları, el işi becerisi, eğitim öğretim ilke ve yöntemleri ve ahlaki ilkeleri gibi dersler oluşturmuştur. 1969-1970 eğitim öğretim yılında eğitim fakültelerinin dersleri ve haftalık ders saat çizelgeleri tekrar gözden geçirilmiş ve yeni programın derslerini eğitim bilimleri, psikoloji, fars dili ve edebiyatı ve öğretim yöntemleri, matematiksel bilimler ve öğretim yöntemleri, din ve ahlak bilgisi ve öğretim yöntemleri, yabancı dil, eğitim ve sanatsal faaliyetler, beden eğitimi ve uygulamalı eğitim oluşturmuştur. Bu program 1979 yılına kadar lise 3. sınıfı bitirenlerden (lise mezunlarından) fakülteye giriş hakkı kazananlara uygulanmıştır (<https://pbsh.cfu.ac.ir/file/41/attach2016014265065048127514.pdf>) .

İran'da öğretmen eğitimi süreci; öğretmen eğitimi programının ana bölümünü oluşturan öğretmenlik eğitimini ve sınırlı bir program olan hizmet içi eğitimi kapsamaktadır. İran'da öğretmenleri eğiten iki ayrı merkez bulunmaktadır. Bunlardan biri üniversiteler/ kolejler diğeri ise öğretmenleri hizmet içinde eğiten merkezlerdir. Bu merkezlerde öğretmenler üç kademedede eğitim almaktadır (Avanaki ve Sadeghi, 2014):

- Birinci seviye-öğrencilerin yedi yaşında birinci sınıf öğrencisi olarak başladıkları ve beş yıl çalıştıkları ilkokul düzeyi.

- İkinci seviye- üç yıllık ortaokul düzeyi

- Üçüncü seviye-dört yıl olan lise veya orta öğretimidir (üniversite öncesi)

İran'da öğretmen yetiştirme işlevini İran Milli Eğitim Bakanlığı denetimindeki farklı kurumlar üstlenmektedir (Küçüköğlu, Taşgın ve Saadnie, 2014). İran'da İslam devriminin ardından bugüne kadar biri İran Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmen yetiştirme merkezinde ön lisans düzeyinde, diğeri Bilim, Araştırma, Teknoloji bakanlığı tarafından lisans düzeyinde iki program hazırlanıp uygulanmıştır. 1980-1981 yılında ön lisans programı 15 kredi genel kültür dersleri, 19 kredi eğitim dersleri ve her branş için 38 kredilik alan dersleri olmak üzere toplam 72 krediden oluşmuştur. 1993 yılında ise okul öncesi ve ilköğretimde lisans eğitim programı, eğitim fakültelerinin tümünde uygulanmak üzere toplam 142 krediden oluşmakta ve bu kredilerin dağılımı 21 kredi genel kültür dersleri, 61 kredi alan dersleri, 50 kredi uzmanlık alan dersleri ve 8 kredi seçmeli ders şeklindedir. Bu programlar 2013 yılına kadar yükseköğretim kurumlarının öğrenci kabullerinin temelini oluşturmuştur (<https://pbsh.cfu.ac.ir/file/41/attach2016014265065048127514.pdf>).

İran'da üniversiteler ve yükseköğretim kurumları dört yıllık öğretmen eğitimi programları sunmaktadır. Bu programa ulusal yükseköğretim giriş sınavını geçen lise mezunları başvuru yapmaktadır. Öğretmen adayları programa kabul edildikten sonra, kendi alanlarındaki uzmanlık kursları ile birlikte pedagoji ve eğitim psikolojisi derslerini almak zorundadırlar. Öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için, Eğitim Bakanlığı'nın İnsan Kaynaklarını Bilimsel Teşvik Bürosu (The Ministry of Education's Bureau for the Scientific Promotion of Human Resources) hem genel hem de özel eğitim içeriği sağlayan kısa süreli kurslar ve atölyeler geliştirmiştir. İran'da hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarında matematik, fen bilimleri, beden eğitimi, sosyal bilgiler, ilköğretim, Fars dili ve edebiyatı, İslami ve Arapça dilleri, sanat ve özel eğitim öğretmenliği gibi alanlar mevcuttur. Bu programların mezunları ilk veya ortaokul düzeyinde ders vermeye yetkilidir (Mullis, Martin, Goh, & Cotter, 2016).

İran'da hizmet öncesi öğretmen eğitimi programları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilmektedir. Öğretmen eğitimi programlarının bazıları farklı disiplinlerde ve farklı eğitim düzeylerinde öğretim yapan öğretmenler için düzenlenmiştir. Bu öğretmen adaylarının İran Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan bazı kaynak kitapları ve bir dizi dergiyi okuması ve belirli zamanlarda sınavlara girmeleri esastır. İnternet üzerinden gerçekleştirilen bu tür hizmet içi eğitimler son birkaç yıl içinde ekonomik olarak daha uygun olmaları ve öğretmen eğitmenleri için fon tahsisi ve ekstra zaman ayırmayı gerektirmemesi gibi nedenlerle daha yaygın hale gelmiştir. Diğer öğretmen eğitimi programları ise öğretmenlerin seminer, atölye çalışmaları ve hizmet dışı kurslar gibi etkinliklere katılmasını gerektirir. Bu programların

sonunda öğretmenlere verilen sertifikalar; yıllık değerlendirme, terfi ve daha sonra maaş zammının temelini oluşturmaktadır. Bu nedenlerden dolayı, birçok öğretmen hizmet içi kurslara katılmaya güdülenmektedirler (Baniasad-Azad, Tavakoli ve Ketabi, 2016).

Türkiye’de Öğretmen Eğitimi

Türkiye Cumhuriyetinin, Cumhuriyet öncesi dönemden 7’si kız 13’ü erkek toplamda 20 ilkökul öğretmeni yetiştiren öğretmen okulunu miras olarak devraldığı görülmektedir (Öztürk, 1996). Cumhuriyete miras kalan bu okulların yıllar içerisinde sayıları artırılmış ve programlarında çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan çeşitli değişikliklere rağmen faaliyetlerine devam eden İlköğretmen Okulları 50 yıl boyunca Türkiye’nin sınıf öğretmeni ihtiyacını karşılama görevini üstlenmiştir (Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, 1998). Öğretmen okullarının programlarında yapılan değişikliklere bakıldığında Cumhuriyetin ilanından önce eğitim süreleri 4 yıl olan bu okulların 1924 yılında eğitim sürelerinin 5 yıla ve daha sonra 1932 yılında 6 yıla çıkartıldığı görülmektedir. O yıllarda eğitim süreleri 6 yıl olarak belirlenen İlköğretmen Okullarının eğitim seviyeleri 3 yıllık mesleki lise seviyesine denk gelmektedir (Dursunoğlu, 2003). Ancak söz edilen bu İlköğretmen Okulları sadece şehirlerde ve kasabalarda faaliyet göstermiş, bu sebeple Türkiye’de 1924-1954 yılları arasında sınıf öğretmeni veya o yıllardaki adıyla ilkökul öğretmeni yetiştirme amacıyla köy ve şehir olmak üzere ikili model kullanılmıştır. Cumhuriyet döneminde köylere yönelik sınıf öğretmeni yetiştirme girişimleri 1926 yılında Köy Muallim Mektepleri ile başlamıştır (Uyar, 2000). Öğretmen yetiştirme faaliyetleri kısa süren Köy Muallim Mekteplerinin devamı olarak 1937-1938 yıllarında yeni bir denemeye Köy Öğretmen Okulları faaliyete geçmiş ve bu okullar 1940’da kurulan Köy Enstitüleri bünyesine katılmıştır (Gedikoğlu, 1949). 1954 yılında öğretmen yetiştirmek için kullanılan köy ve şehir ikili modeline son verilmiş ve Köy Enstitüleri kapatılarak İlköğretmen Okullarına dönüştürülmüştür. Bu sürecin devamında 1954 yılından 1974 yılına kadar Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştiren tek kurum İlköğretmen Okulları olmuştur (Dursunoğlu, 2003).

1973 yılında sınıf öğretmenlerinin eğitimi Milli Eğitim Temel Yasası ile yükseköğretim düzeyine yükseltilmiştir. Bu yasanın yürürlüğe girmesi sonucunda İlköğretmen Okullarına öğrenci alımı durdurulmuş ve bir kısmı kapatılmıştır. Kapatılmayan ilköğretmen okulları ise ortaöğretim kurumu olarak düzenlenmiş ve öğretmen lisesi olarak faaliyetlerine devam etmişlerdir (Çetin ve Gülseren, 2003). 1973 yılındaki Milli Eğitim Temel Yasası ile sınıf öğretmeni yetiştirme görevini lise sonrası 2 yıllık olan Eğitim Enstitüleri üstlenmiştir (Akyüz, 2018). Eğitim enstitüleri 10 yıllık faaliyetlerinden sonra 1982 yılında isimleri Eğitim Yüksekokulu olarak değişmiş ve üniversitelere bağlanmıştır. Öğretim süresi iki yıl olan Eğitim Yüksekokullarının 1989-1990 öğretim yılından itibaren süreleri 4 yıla çıkartılmış ve 1992 yılında Eğitim Yüksekokulları Sınıf Öğretmenliği Bölümü olarak eğitim fakültelerine bağlanmıştır (YÖK, 1998). Eğitim Fakülteleri içindeki sınıf öğretmenliği bölümlerinin sayısı 1990 yılında 24 iken yıllar içinde sınıf öğretmeni yetiştiren eğitim fakültesi sayılarında artış olmuş ve 2019 itibarıyla Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştiren eğitim fakültelerinin sayısı 72 devlet üniversitesi ve 4 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 76 fakülteye yükselmiştir.

Araştırmanın Önemi

Araştırmada Türkiye ve İran’da uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırmalı bir biçimde analiz edilmiştir. Aksoy-Tokgöz ve Hasan (2017) karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının karşılaştırılan ülkelerin eğitim sistemlerinin mevcut durumunu ortaya koyarak sistemin iyileştirilmesine yönelik farklı alternatifler geliştirmeyi hedeflediğini belirtmektedir. Taş (2018) ise karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının Türk eğitim sisteminde yapılacak yeniliklerin sağlam temeller üzerine inşa edilmesine olan katkısını vurgulamaktadır. Ayrıca karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının farklı ülkelerin başarı yollarının keşfedilmesi ve ülkelerin program ve sistemlerinin örnek alınması (Yaman ve Göçen, 2018), ülkelerin eğitime ilişkin deneyimlerinin diğer ülkelere örnek olması (Sağlam, 1999) gibi açılardan sağladığı katkılara da dikkat çekilmektedir. Bunun yanı sıra mevcut öğretmen eğitimi programlarının uluslararası standartlarla karşılaştırılmasının önemini vurgulayan çalışmalar da mevcuttur (Masood Khan, 2011).

Alanyazında öğretmen yetiştirme sistemleri ve öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırılmalı bir biçimde analizine yönelik pek çok çalışma mevcut olmasına rağmen (Aras ve Sözen, 2012; Aslan Efe, Baysal ve Bakır, 2016; Aytaç ve Er, 2018; Cirit-Gül, 2016; Erbilgin ve Boz, 2013; Ergün ve Ersoy, 2013; Kabaran ve Görgen, 2016; Kazu ve Aslan, 2011; Kilimci, 2006; Orman, 2012; Özer ve Alkan, 2017; Aksoy-Tokgöz ve Hasan, 2017; Yaman ve Aydemir, 2018) İran ve Türkiye’deki öğretmen eğitimi sisteminin karşılaştırılmasına ilişkin yalnızca İngilizce öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılmasına yönelik çalışmaya rastlanmıştır (Nezakat-Alhossaini ve Ketabi, 2012). Türkiye’de sınıf öğretmenliği programı konusunda karşılaştırmalı eğitim alanında yapılmış sınırlı sayıda çalışmanın bulunduğu (Aksoy-Tokgöz ve Hasan, 2017; Aytaç ve Er, 2018; Ergün ve Ersoy, 2013; Kazu ve Aslan, 2011) ancak, Türkiye ve İran’a ait öğretmen eğitimi programlarının karşılaştırmalı analizine dayanan bir çalışmanın olmadığı dikkat çekmiştir. Bu bağlamda çalışmanın karşılaştırmalı eğitim konusundaki diğer çalışmalara, ileride yapılacak program geliştirme ve yenileme çalışmalarına, ayrıca iki ülke arasında sınıf eğitimi programları arasında benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaya yönelik farklı çalışmalara temel kaynak olması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye ve İran’da uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme sisteminin karşılaştırmalı bir biçimde analiz edilmesidir. Çalışmada, karşılaştırma yapılan ülkenin eğitim sisteminin taklit edilmesini önermek değil, iki ülke arasındaki belirgin farklılıkları ortaya koyabilmek, sisteme giriş ve mezun olma koşulları, ders içerikleri bakımından ülkeler arasındaki farklılıkları belirleyebilmek hedeflenmiştir. Bu doğrultuda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

- Türkiye ve İran’da sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğrenim programlarına giriş koşulları, öğretme-öğrenme süreçleri (öğrenim süresi), değerlendirme sistemleri ve öğretmen olabilme koşulları nelerdir?
- Türkiye-İran sınıf öğretmenliği lisans programlarının bilgi ve yeterlik alanları bağlamında benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

- Türkiye-İran sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan derslerin alan türleri, içerikleri ve kredileri bakımından benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Karşılaştırmalı eğitim kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmada iki ülke arasındaki öğretmen eğitim sisteminin belirlenen başlıklar altında karşılaştırılarak benzer ve farklı yönlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin, yönetimlerinin, öğretim program ve yöntemlerinin karşılaştırılmasına dayanan karşılaştırmalı eğitim yaklaşımı ülkelerin eğitim sistemlerindeki farklılığın temel nedenlerini açıklamayı amaçlamaktadır (Kandel, 1955). Karşılaştırmalı taramalarda belirli değişkenler açısından ortak ölçütlere dayalı olarak benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmaktadır (Karasar, 2016).

Phillips ve Schweisfurth (2014) karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında üzerinde herkes tarafından uzlaşılan ya da çoğunluğa uyacak tek bir yöntem ya da yaklaşımın olmadığını savunmaktadır. Theisen ve Adams (1990) ise karşılaştırmalı eğitim araştırmalarını analitik, betimleyici, değerlendirici ve keşfedici/araştırmacı olmak üzere 4 başlık altında ele almaktadır. Betimleyici karşılaştırmalı araştırmalar olgu ya da durumların ne olduğunu tanımlayarak güncel statüsünü ve değişkenler arasındaki ilişkileri betimlemeye çalışmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma Türkiye ve İran'da uygulanmakta olan öğretmen eğitimi programlarının güncel durumlarını betimlemeyi amaçladığından betimleyici karşılaştırmalı eğitim araştırması modeliyle gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Betimsel nitelik taşıyan bu karşılaştırmalı eğitim araştırmasında, Türkiye ve İran sınıf öğretmeni yetiştirme sistemleri doküman analizi tekniklerinden biri olan yorumlayıcı yaklaşım benimsenerek ayrıntılı bir biçimde analiz edilmiş; bu ülkelerin öğretmen eğitimi sistemleri ve bu ülkelerde uygulanan öğretmen eğitimi programları karşılaştırmalı bir biçimde incelenerek sunulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını Türkiye' de Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından 2018 yılında güncellenen ve 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan sınıf öğretmenliği lisans programı ile İran'da 27.01.2015 tarihinde revize edilerek uygulamaya uygulama konulan sınıf öğretmenliği lisans programı oluşturmaktadır.

Phillips ve Schweisfurth (2014) karşılaştırmalı eğitim araştırmalarında doküman analizinin önemli bir veri toplama tekniği olduğunu belirtmektedir. Jupp ve Norris (1993) doküman analizinde içerik analizi, yorumlayıcı ve eleştirel yaklaşım olmak üzere üç farklı analiz yaklaşımının bulunduğunu ifade etmektedir. Bunlardan ilki olan içerik analizinin amacı durumlara, olaylara etki eden belgelerin içeriğinin özelliklerini tanımlamaktır. Doküman analizinde kullanılan ikinci yaklaşım olan yorumlayıcı yaklaşımın amacı belgesel (doküman) verilerin içeriğinin anlamını araştırmaktır. Eleştirel yaklaşım ise belge ile sosyal yapının boyutları (sınıf, sosyal kontrol, güç) arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır.

Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında yatay, dikey, problem çözme, örnek olay, tanımlayıcı, açıklayıcı ve değerlendirici araştırma yaklaşımları yer almaktadır (Çubukçu, Yılmaz ve İnci, 2016). Yatay karşılaştırmalı eğitim yaklaşımında eğitim sistemlerindeki değişkenler yan yana getirilerek farklılıklar saptanmaya çalışılmaktadır (Demirel, 2000). Bu çalışmada da yatay yaklaşım doğrultusunda Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programlarının öğeleri tek tek ele alınıp yan yana getirilerek farklılık ve benzerlikler tespit edilmeye çalışılmıştır. Yatay yaklaşım benimsenerek gerçekleştirilen bu çalışmada doküman incelemesi kapsamında toplanan dokümanlar “dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, dokümanı anlama, veri analizi ve verilerin kullanılması” (Yıldırım ve Şimşek, 2016) gibi doküman analizi aşamalarına uygun olarak incelenerek elde edilen veriler karşılaştırmalı bir biçimde sunulmuştur. Veri analizinde öncelikle Türkiye ve İran’da uygulanmakta olan öğretmen yetiştirme sistemlerine ilişkin dokümanlara ve öğretmen eğitimi programlarına ulaşılmıştır. Dokümanların orijinalliğini sağlamak amacıyla kurumsal dokümanlara ulaşılmıştır. Bu amaçla Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu Eğitim ve Öğretim Dairesi Başkanlığının web sayfasında yer alan eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları arasından sınıf öğretmenliği lisans programına; İran İslam Cumhuriyeti Bilim, Araştırma ve Teknoloji Bakanlığının web sayfasından ise İran sınıf öğretmenliği ders programına ve öğretmen yetiştirme sistemine ait dokümanlara ulaşılarak doküman analizinin ikinci aşaması tamamlanmıştır. Ulaşılan dokümanlar arasından İran sınıf öğretmenliği programının araştırmanın alt amaçlarını oluşturan sorularına yanıt olabilecek kısımları ikinci araştırmacı tarafından (İran asıllı Türk vatandaşı) Farsça’dan Türkçe’ye çevrilmiştir. Yapılan bu çevirinin araştırmacılar dışında farklı bir çevirmen tarafından orijinal dokümanlarla karşılaştırılarak kontrol edilmesi sağlanmıştır. Daha sonra her iki ülkeye ait ulaşılan dokümanlar iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak analiz edilmiş, ulaşılan veriler ana temalar ve kategoriler halinde sınıflandırılmıştır. Ardından, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda incelenen öğretim programlarının benzerlik ve farklılıkları tespit edilmiş ve ulaşılan bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular eleştirel bir yaklaşımla sistematik bir biçimde yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Doküman analizi çalışmalarında geçerlik ve güvenirlik, kategori sistemlerinin oluşturulması ve buna bağlı olarak kodlama işlemleriyle sağlanmaktadır. Bu tür çalışmalarda kategorilerin tanımlarının herkesçe paylaşılabılır nitelikte olması ve aşamaların iyi tanımlanmış olması gerekmektedir. Bu bağlamda güvenirliliğin en önemli belirtisi, kategori sisteminin oluşturulması ve her bir kategorinin açıkça tanımlanması işlemidir. Bu bağlamda araştırmacılar tarafından oluşturulan kategoriler anlaşılır ve açık bir biçimde sunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca karşılaştırmalı çalışmaların güvenirliliğini sağlama boyutunda Bereday (1967) karşılaştırmalı araştırmalar yapan araştırmacıların araştırdıkları ülkelerin dillerinde yetkin olması gerektiğini savunmaktadır. Bu çalışmada yer alan ikinci araştırmacının (İran asıllı Türk vatandaşı) anadili Farsçadır. Bu nedenle ikinci araştırmacı İran programının yazıldığı dil olan Farsçayı anlama ve yorumlamada yetkindir. İkinci araştırmacı tarafından Farsçadan Türkçeye çevrilen metinlerin doğruluğunu teyit etmek amacıyla her iki dile de hâkim olan üçüncü bir araştırmacının desteği alınmıştır. Farsçadan çevrilen kayıtlar ve yapılan çözümlemeler ileriki dönemlerde olası teyide

yönelik olarak muhafaza edilmeye çalışılarak da araştırmanın güvenilirliğini artırma yoluna gidilmiştir.

BULGULAR

Türkiye-İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarının Programa Giriş Koşulları, Öğretim Süreçleri (Öğrenim Süresi, Öğretim Modeli, Öğrenim Kredisi), Değerlendirme Sistemleri ve Öğretmen Olabilme Koşulları Bakımından Karşılaştırılması

Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programlarının programa giriş koşulları, öğretim süreçleri ve değerlendirme sistemleri bakımından benzerlik ve farklılıklarına ilişkin ulaşılan bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Türkiye-İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarının Programa Giriş Koşulları, Öğretim Süreçleri, Değerlendirme Sistemleri ve Öğretmen Olabilme Koşulları Bakımından Karşılaştırılması

KARŞILAŞTIRILAN ÖZELLİKLER		TÜRKİYE	İRAN
Öğretme-Öğrenme Süreçleri	Giriş koşulları	Lise Mezunu olmak YGS-LYS + mezuniyet not ortalaması katsayısı	Lise mezunu olmak Üniversiteye giriş sınavını kazanmış olmak (KONKOUR) Üniversite hazırlık programını almış olmak (liseden sonra üniversite eğitimi görmek isteyen herkes bu programı bitirmelidir)
	Öğrenim süresi	4 yıllık lisans programı	4 yıllık lisans programı
	Öğrenim modeli	Eş zamanlı öğretim modeli	Eş zamanlı öğretim modeli
Değerlendirme Sistemleri	Öğrenim kredisi	142 kredi (toplam)	150 Kredi (toplam)
		Ara sınav, yarıyıl sonu sınav, bütünleme sınavı	Ara sınav (Ödev/proje), yarıyıl sonu sınavı
Öğretmen Olma Koşulları		Lisans diploması + ulusal sınav (KPSS) + mülakat	Lisans diploması + ulusal sınav + mülakat

Türkiye’de sınıf öğretmeni adaylarının seçimi merkezi sınav sistemiyle yapılmaktadır. Adayların bir yükseköğretim kurumuna kayıt yaptırabilmesi için lise diplomasına sahip olmaları, ÖSYM tarafından yapılan Yükseköğretime Giriş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme

Sınavı (LYS)'na girmeleri, bu sınavlardan ilgili bölüm için yeterli puanı almış olmaları gerekmektedir. Öğretmen adaylarının puanlarının hesaplanmasında ortaöğretim kurumundaki mezuniyet not ortalamaları da belirli bir katsayıyla çarpılmakta ve puanlarına eklenmektedir. Türkiye'de sınıf öğretmeni olabilmek için adayların 4 yıllık lisans programını tamamlamış olmaları gerekmektedir. Öğretmen adaylarının bir eğitim öğretim yılında güz ve bahar dönemlerinden oluşmak üzere, toplam 4 yıl (8 yarıyıl) ders almaları zorunludur. Her yarıyıl da her ders için en az bir ara sınav, bir yarıyıl sonu sınavı ve bir bütünleme sınavı yapılmaktadır. 4 yıllık lisans programını başarıyla tamamlayan sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen olarak atanabilmeleri için lisans diplomasına sahip olmaları, KPSS sınavından yeterli puanı almaları ve yapılan mülakatı başarıyla geçmeleri gerekmektedir (Eurydice, 2018).

İran'da adayların yükseköğretim kurumuna kayıt yapabilmeleri için lise diplomasına sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca herhangi bir öğretim programına kayıtlı olabilmeleri için üniversite hazırlık mezunu olmaları zorunluluğu bulunmaktadır. Bu kademeyi liseden sonra üniversite eğitimi görmek isteyen her adayın bitirmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra adayların programa giriş yapabilmeleri için merkezi bir yerleştirme sınavına girmeleri gerekmektedir. İran'da ilköğretime öğretmen yetiştirme programının öğrenim süresi 4 yıl olup 8 yarıyıldan oluşmakta ve öğretmen adaylarının derse devam zorunluluğu bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliği programından mezun olabilmeleri için 150 kredilik eğitim sürecini tamamlamaları zorunludur. 4 yıllık öğrenim sürecini tamamlayan öğretmen adaylarının öğretmen olarak atanabilmeleri için lisans diplomasına sahip olmaları ve devlet memurluğu için merkezi sınavda geçerli bir puan alıp daha sonra mülakat aşamasını geçmeleri; özel okullarda görev yapabilmeleri için ise kurum müdürü inisiyatifinde 1 yıllık sözleşme imzalayarak göreve başlamaları mümkündür (İran Estekhdam, 2019).

Türkiye ve İran'ın sınıf öğretmeni yetiştirme sistemleri karşılıklı olarak incelendiğinde, öğretmen adaylarının aldıkları eğitim süresinin, alandan mezun olma ve öğretmen olma koşullarının benzerlik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Her iki ülkenin öğretmen yetiştirme sistemleri kıyaslandığında, sisteme giriş koşullarının farklılık arz ettiği dikkat çekmektedir. İran'da öğretmen adaylarının liseden sonra üniversite hazırlık programını bitirmeleri zorunluluğunun bulunması ülkemizdeki öğretmen eğitimi sisteminden farklılık gösteren önemli boyutlardan biridir. İki ülkede uygulanan öğretim öğrenme süreçleri öğrenim süresi, öğrenim modeli ve öğrenim kredisi boyutları bakımından benzerlik göstermektedir. Ayrıca ülkelerde uygulanan değerlendirme sistemleri ve öğretmen olma koşulları arasında da farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye-İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarının Bilgi, Yeterlik Alanları ve Bu Alanlara İlişkin Dersler Bağlamında Karşılaştırılması

İran programına ait ders tür ve içeriklerinin sınıf düzeylerine, alan türlerine ve kredilerine göre sınıflandırılması Ek-1'de sunulmuştur. Türkiye ve İran'da uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programlarındaki dersler kredi ve saatler bakımından karşılaştırıldığında iki programın, saat/kredi eşdeğerliliği açısından farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Programlar incelendiğinde Türkiye programında yer alan derslerin işleniş yöntemleri teorik ve uygulama olarak iki başlık altında sınıflandırılmaktadır. Programda yer alan bu iki kategorinin saat/kredi eşdeğerliliği aynı olmayıp, teorik derslerin veya derslerin teorik bölümlerinin her bir saati bir

krediye ve uygulama derslerin veya derslerin uygulama bölümlerinin her iki saati bir krediye eşdeğer sayılmaktadır. Türkiye programındaki saat/kredi eşdeğerliliğine örnek olarak 4. dönem Genel Kültür (GK) derslerinden Topluma Hizmet Uygulamaları dersi programda bir saati teorik ve iki saati uygulama olarak toplam üç saat olarak belirtilmiştir. Bu durumda her bir saat teorik ders bir krediye ve her iki saat uygulama dersi bir krediye eşdeğer sayıldığından Topluma Hizmet Uygulamaları dersinin kredi değeri iki olarak belirlenmektedir. İran sınıf öğretmenliği lisans programında ise dersler yalnızca teorik ve uygulama dersleri olarak değil, uygulama dersleri veya derslerin uygulama bölümleri de kendi içinde sınıf içi uygulama, atölye çalışması, staj, proje olarak dört başlık altında ayrıca sınıflandırılmaktadır. Programda belirtilen bu dört uygulama kategorisinin ders saati ile kredi eşdeğerliliği farklılık göstermektedir. İran programında bir eğitim-öğretim döneminin 16 haftadan oluşması temel alınarak her 16 saat (haftalık bir saat) teorik ders veya dersin teorik bölümü bir krediye eşdeğer sayılırken, sınıf içi uygulamanın 32 saati (haftalık iki saati), atölye çalışmasının 48 saati (haftalık üç saati), staj ve proje kategorilerindeki derslerin 64 saati (haftalık dört saati) bir krediye eşdeğer sayılmaktadır. Bu duruma örnek olarak programda 1. dönemde Pedagojik Bilgi (PB) derslerinden olan Eğitim Psikolojisi iki kredilik teorik ders olarak görülmektedir. Bu durumda her 16 saat (haftalık bir saat) teorik ders bir krediye eşdeğer sayıldığından programda bu dersin dönem boyu toplam 32 saat (haftalık iki saat) olarak işlenmesi gerekmektedir. Bu saat/kredi eşdeğerliliği doğrultusunda hem teorik hem uygulama bölümleri bulunan derslere örnek olarak programın 7. döneminde Zorunlu Alan İçerikli (ZAI) derslerinden olan Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlanması dersi bir kredi teorik ve iki kredi atölye çalışması olmak üzere toplam üç kredi olarak belirlenmiştir. Programda teorik dersin dönem boyu 16 saati (haftalık bir saati) ve atölye çalışmasının dönem boyu 48 saati (haftalık üç saati) bir krediye eşdeğer sayıldığından Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlanması dersinin teorik bölümü 16 saat (haftada bir saat), atölye çalışması bölümü 92 saat (haftalık 6 saat) olmak üzere ders dönem boyu toplam 108 saat (haftalık 7 saat) olarak işlenmektedir.

Yukarıda söz edilen bilgiler doğrultusunda Türkiye ve İran'da uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programlarının saat/kredi eşdeğerliliği verileri ile mevcut derslerin kapsadığı bilgi ve yeterlik alanları karşılaştırılmış ve ulaşılan sonuçlara Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programlarındaki saat/kredi eşdeğerliliği ile derslerin kapsadığı bilgi ve yeterlik alanına göre genel dağılımları farklılık göstermektedir. Türkiye programında derslerin belirtilen saati, kredi toplamlarından oluşmaktayken İran programında ise bir eğitim-öğretim döneminin 16 haftadan oluştuğu temel alınarak ders saatleri bu doğrultuda toplam süre olarak belirtilmiştir. Her iki ülkenin programında da teorik derslerin toplam kredi değerlerinin uygulama derslerinden daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Ancak İran programının uygulama derslerindeki saat/kredi eşdeğerliliği dikkate alındığında ortaya farklı bir sonuç çıkmaktadır. İran programında her ne kadar teorik derslerin kredi sayısı uygulama derslerinden fazla gözükse de sekiz dönemlik sınıf öğretmenliği lisans programı sürecinde uygulama derslerinin saatinin teorik derslerin saatinden daha fazla olduğu görülmektedir. Bu incelemede sonuç olarak İran sınıf öğretmenliği lisans programının Türkiye sınıf öğretmenliği lisans programına göre daha fazla uygulamaya yönelik olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Türkiye ve İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarının Bilgi ve Yeterlik Alanları Bağlamında Karşılaştırılması

TÜRKİYE					İRAN					
Ders Alanı	T	U	K	Saat	Ders Alanı	T	U	K	T-Saat	U-Saat
Alan Eğitimi	64	2	65	66	Zorunu Alan Eğitimi	35	25	60	560	816
					Pedagojik Alan Eğitimi	6	23	29	96	120
Meslek Bilgisi	44	12	50	56	Genel Kültür	29	5	34	464	160
Genel Kültür	26	2	27	28	Pedagojik Bilgi	11	5	16	176	160
					İslami Eğitim	7	0	7	112	0
					Seçmeli Alan Eğitimi	x	x	4	x	x
Toplam	134	16	142	150	Toplam	88+	58+	150	1408+	233
						x	x		x	6+x

(T:Teorik, U: Uygulama, K: Kredi, T-Saat: Teorik-Saat, U-Saat: Uygulamalı-Saat)

Tablo 2 incelendiğinde Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programları arasında kapsadıkları bilgi ve yeterlik bağlamındaki benzerlik ve farklılıklar dikkat çekmektedir. Türkiye’de öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarına “Alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür” olmak üzere üç tür muhteva kategorisinde bilgi verilmektedir. Programdaki derslerin % 46’sını alan eğitimi, %35’ini meslek bilgisi ve %19’unu da genel kültür dersleri oluşturmaktadır. Türkiye’de sınıf öğretmenliği lisans dersleri toplam 150 saat olup öğretmen adaylarının mezun olabilmek için 142 krediyi tamamlamaları gerekmektedir. İran sınıf öğretmenliği lisans programına bakıldığında ise programda derslerin pedagojik bilgi, genel kültür, zorunlu alan eğitimi, pedagojik alan eğitimi, seçmeli alan eğitimi ve İslami eğitim olmak üzere altı kategoriden oluştuğu dikkat çekmektedir. Alan eğitimi dersleri Türkiye’de tek kategori altında değerlendirilirken, İran programında Zorunlu Alan İçerikli (ZAI), Pedagojik Alan İçerikli (PAİ) ve Seçmeli Alan İçerikli (SAİ) şeklinde üç ayrı kategoride toplanmıştır. Programdaki derslerin kategorilere göre ağırlıklarına bakıldığında ise %40’ını zorunlu alan eğitimi, %22.7’sini genel kültür, %19.3’ünü pedagojik ve alan eğitimi, %10.7’sini pedagojik bilgi, %4.7’sini İslami eğitim ve %2.6’sını ise seçmeli alan eğitimi dersleri oluşturmaktadır. İran’da Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kullanılmadığından bu değerlere ilişkin herhangi bir kıyaslamaya gidilememiştir. İran’da mezunların öğretmen olabilmek için 150 krediyi tamamlamaları gerekmektedir.

Türkiye-İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerin Alan Türleri ve Kredileri Bakımından Karşılaştırılması

Tablo 3’te Türkiye ve İran’da uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programları programda yer alan derslerin adları, derslerin içerdikleri muhteva türleri ve kredileri bakımından karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Her iki programda yer alan derslerin eşdeğerlikleri ders adları ve içerikleri bakımından karşılaştırmalı olarak incelenerek tablo altında yorumlanmıştır.

Tablo 3. Türkiye ve İran’da Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarındaki Derslerin ve Eşdeğerliklerinin Karşılaştırılması

TÜRKİYE					İRAN							
MB	AE	GK	Kredi	Dersler	Eşdeğerliği	ZAI	PAI	SAI	PB	İE	GK	Kredi
X			2	Eğitime Giriş	İlköğretimde Eğitim ve Öğretim Temelleri	X						2
X			2	Eğitim Sosyolojisi	Eğitim Sosyolojisi				X			2
	X		2	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi1-2								
	X		2	Yabancı Dil 1-2	Yabancı Dil						X	3
	X		3	Türk Dili 1-2	Farsça						X	2
	X		3	Bilişim Teknolojileri								
	X		3	İlkokulda Temel Matematik	Matematik Öğretiminin Temelleri	X						3
	X		2	Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği								
X			2	Eğitim Psikolojisi	Eğitim Psikolojisi				X			2
X			2	Eğitim Felsefesi	İ.İ.C. Resmi ve Genel Eğitim Felsefesi					X		2
					İ.İ.C'nin Eğitim Felsefesi					X		3
	X		2	Çevre Eğitimi	Sağlıklı Yaşam ve Çevre Sağlığı						X	2
	X		3	İlkokulda Temel Fen Bilimleri	Fen Öğretiminin Temelleri	X						2
	X		2	Türk Tarihi ve Kültürü	İslam Kültürü ve Uygarlık Tarih						X	2
X			2	Öğretim Teknolojileri	İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (1-2-3)		X					1
X			2	Türk Eğitim Tarihi								
	X		2	İlkokulda Drama								
	X		1	Fen Bilimleri Laboratuvar Uyg.								
	X		3	İlkokuma ve Yazma Öğretimi	Farsça Öğretinin Temelleri	X						2
					Öğretim İlke ve Yöntemleri				X			2
X			2	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Öğrenme ve Öğretme Teorileri				X			2
					Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve İstatistik Yöntemleri	X						3
X			2	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	Profesyonel araştırma ve geliştirme			X				1
	X		3	Topluma Hizmet								

Uygulamaları			Beden Eğitimi-1-2		X	1-1
X	3	Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretimi	Oyun Psikolojisi Beden Eğitimi Öğretiminin Temelleri Beden Eğitimi Öğretimi	X X X	X	2 2 2
X	3	Türkçe Öğretimi	Farsça Öğretimi 1-2	X		2-2
X	2	Sınıf Yönetimi				
X	2	Eğitimde Ahlak ve Etik				
X	3	Hayat Bilgisi Öğretimi	Yaşam Becerileri ve Tekniklerinin Eğitimi		X	2
X	3	Matematik Öğretimi 1-2	Matematik Öğretimi	X		3
X	3	Fen Öğretimi	Fen Bilgisi Öğretimi	X		3
X	2	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	Öğrenmenin Değerlendirilmesi		X	2
X	2	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	Okul Yönetimi		X	2
X	3	Sosyal Bilgiler Öğretimi	Sosyal Bilgiler Öğretiminin Temelleri Sosyal Bilgiler Öğretimi	X X		2 2
X	3	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi	Din Öğretiminin Temelleri	X		2
X	5	Öğretmenlik Uygulaması 1-2	Staj 1-2-3-4-5-6		X	1-2
X	2	Özel Eğitim ve Kaynaştırma				
X	3	Müzik Öğretimi				
X	3	İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi				
X	2	Okullarda Rehberlik	İlkokulda Rehberlik ve Danışma Teknikleri	X		2
X	2	Karakter ve Değerler Eğitimi	Değerler Eğitimi		X	2
X	3	Görsel Sanatlar Öğretimi	Sanatın Eğitimde Kullanımı Sanat Eğitimi Atölyesi-1 (Güzel Yazı) Sanat Eğitimi Atölyesi-2 Sanat Eğitimi Atölyesi-3		X X X X	1 1 1 1
S	2	Açık ve Uzaktan Öğrenme				
S	2	Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu				
S	2	Eğitim Hukuku				
S	2	Eğitim Antropolojisi				
S	2	Eğitim Tarihi				
S	2	Eğitimde Drama				
S	2	Eğitimde Program Dışı Etkinlikler	Tamamlayıcı ve Ders Dışı Etkinliklerin Planlanması		X	2

S	2	Eğitimde Program Geliştirme	İlköğretimde Program Geliştirme (Ders Planlama)	X	2
S	2	Eğitimde Proje Hazırlama			
S	2	Eleştirel ve Analitik Düşünme			
S	2	Hastanede Yatan Çocukların Eğitimi			
S	2	Kapsayıcı Eğitim	İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim-1	X	2
S	2	Karşılaştırmalı Eğitim			
S	2	Mikro Öğretim			
S	2	Müze Eğitimi			
S	2	Okul Dışı Öğrenme Ortamları			
S	2	Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama			
S	2	Sürdürülebilir Kalkınma Ve Eğitim			
S	2	Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme			
	S 2	Bağımlılık ve bağımlılıkla mücadele			
	S 2	Beslenme ve sağlık	Okullarda Sağlık ve Güvenlik	X	2
	S 2	Bilim tarihi ve felsefesi			
	S 2	Bilim ve araştırma etiği			
	S 2	Ekonomi ve girişimcilik			
	S 2	Geleneksel Türk el sanatları			
	S 2	İnsan Hakları ve Demokrasi			
	S 2	İnsan İlişkileri ve İletişim			
	S 2	Kariyer Planlama ve Geliştirme			
	S 2	Kültür ve Dil			
	S 2	Medya Okuryazarlığı			
	S 2	Mesleki İngilizce	Mesleki İngilizce	X	2
	S 2	Sanat ve Estetik			
	S 2	Türk Halk Oyunları			
	S 2	Türk İşaret Dili			
	S 2	Türk Kültür Coğrafyası			
	S 2	Türk Musikisi			
	S 2	Türk Sanatı Tarihi			
S	2	Afetler ve Afet Yönetimi			
S	2	Çocuk Edebiyatı	Gençlik ve Çocuk Edebiyatı	X	2
S	2	Çocuk Psikolojisi	Çocuk Gelişim Psikolojisi	X	3
S	2	Geleneksel Çocuk Oyunları			
S	2	İlkokul Ders Kitaplarının İncelenmesi	Ders Kitaplarının İçerik Analizi1-2	X	2-2
S	2	İlkokul Programı			
S	2	İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları	Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlaması	X	2
S	2	Kapsayıcı Dil Öğretimi			

S	2	Risk Altındaki Çocuklar ve Eğitimi			
S	2	Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi			
S	2	Sosyal Beceri Öğretimi			
S	2	Türk Kültüründe Çocuk ve Eğitim			
		Okulöncesi Eğitim ve Öğretim	X		2
		Çocuklarda Düşünce Becerisini Geliştirmek	X		2
		Proje	X		3
		İlkokul Döneminde	X		2
		Nitel (Betimsel) Değerlendirme			
		İslam'ın Eğitim Sistemi (Kur'an ve Dini Aktarımlara Göre)		X	3
		Bilimsel Yazı		X	1
		Siyasi İslam Sisteminin Kurumsal Temelleri		X	2
		İslam'da İnsan		X	2
		Öğrenme Güçlükleri 1-2	X		2-2
		Kur'an'ın Tematik Yorumları		X	2
		İslam Ahlakı		X	2
		Aile ve Toplum Bilgisi		X	2
		Dilin Eğitimde Kullanımı		X	1
		İlköğretimde Öğrenme Ünitesi Tasarlama	X		1
		İlköğretimde Özel Mesleki Deneyimler	X		1
		İ.İ.C. Talim ve Terbiyenin Yasama Belgeleri		X	2
		İlköğretimde Öğretim Stratejileri	X		1
		İlköğretimde Eğitim Tasarımı	X		1
		İran İslam Devrimi		X	2
		Yaratıcı Yazarlık		X	1
		İslami Düşünce 1-2		X	2-2
		İslam'ın Analitik Tarihi		X	2
		İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim-2	X		2

(ZAI: Zorunlu Alan Eğitimi, PAİ: Pedagojik Alan İçerikli, SAI: Seçmeli Alan İçerikli, PB: Pedagojik Bilgi, İE: İslami Eğitim, MB: Meslek Bilgisi, AE: Alan Eğitimi, GK: Genel Kültür)

Tablo 3’te görüldüğü gibi Türkiye’de 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan sınıf öğretmenliği lisans programında alan eğitimi dersleri 64 saat teorik, 2 saat uygulama olmak üzere toplamda 66 saat ve 65 kredidir. İran’da uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programındaki alan eğitimi derslerine bakıldığında ise bu dersler “Zorunlu Alan İçerikli (ZAI=toplam 60 kredi), Pedagojik Alan İçerikli (PAİ=toplam 29 kredi) ve Seçmeli Alan İçerikli (SAİ=toplam 4 kredi)” olmak üzere üç ayrı bilgi alanında toplanmıştır ve toplamda 93 kredidir. Bu bağlamda Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programları alan eğitimi dersleri bakımından karşılaştırıldığında toplam kredileri, bilgi ve yeterlik alanları kapsamında farklılıklar olduğu, İran programının Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği programına göre alan eğitimi derslerine daha fazla yer verdiği dikkat çekmektedir.

Türkiye’de alan eğitimi kategorisi altında yer alan derslerin bir kısmının İran programının Zorunlu Alan İçerikli ders kategorisinde eşdeğerlerinin bulunduğu, bu alanda yer almayan pek çok dersin de İran sınıf öğretmenliği programında farklı ders kategorilerinde eşdeğerlerinin yer aldığı ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenliği lisans programımızda yer alan İlkokulda Temel Matematik, İlkokulda Temel Fen Bilimleri, İlk Okuma ve Yazma Öğretimi, Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretimi, Türkçe Öğretimi (Anadili öğretimi), Matematik Öğretimi, Fen Öğretimi, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi, Görsel Sanatlar Öğretimi gibi derslerin çoğunun eşdeğerliğinin İran sınıf öğretmenliği programında Zorunlu Alan İçerikli dersler kategorisinde yer aldığı görülmüştür. Türkiye sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan “Çevre Eğitimi, İlkokulda Drama, Fen Bilimleri ve Laboratuvar Uygulamaları, Müzik Öğretimi, İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi” derslerinin eşdeğerlerinin İran sınıf öğretmenliği lisans programında bulunmaması programlar arasında dikkat çeken önemli farklılıklardan biridir. Buna karşın İran sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan “Oyun Psikolojisi, Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve İstatistik Yöntemleri, Sanat Eğitimi Atölyesi 1 (Güzel Yazı), Sanat Eğitimi Atölyesi 2-3, Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlaması derslerinin eşdeğerlerinin de Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği lisans programında yer almadığı dikkat çekmektedir.

İran sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan “Staj (1-2-3-4-5-6), Proje, Profesyonel Araştırma ve Geliştirme (1-2), İlkokul Döneminde Nitel (Betimsel) Değerlendirme, İlköğretimde Öğrenme Ünitesi Tasarlama, İlköğretimde Özel Mesleki Deneyimler, İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (1-2-3), Ders Kitaplarının İçerik Analizi (1-2), İlköğretimde Öğretim Stratejileri, İlköğretimde Eğitim Tasarımı, İlköğretimde Program Geliştirme dersleri Pedagojik Alan İçerikli Dersler kategorisinde yer almakta olup toplamda 29 kredidir. Pedagojik Alan İçerikli dersler öğretmen adaylarının sınıflarında bilgisayar, internet ve çeşitli öğretim yazılımları gibi farklı teknolojileri kullanarak öğretimi tasarlama bilgi ve becerisi edinme; öğretimi planlama, değerlendirme, öğrenci grubuna göre öğrenme ünitesi tasarlama gibi bilgi ve beceriler edinmesini amaçlayan derslerden oluşmaktadır. İran programında pedagojik alan içerikli dersler kapsamında yer alan öğretmenlik uygulaması dersi “Staj” adı altında yer almakta ve 6 dönemi (3 yıl) kapsamaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının mezun olabilmeleri için son dönem 3 kredilik “Proje” dersini almaları zorunludur. Pedagojik alan içerikli dersler kapsamında İran sınıf öğretmenliği lisans programında proje, araştırma-geliştirme, program geliştirme ve öğrenme ünitesi tasarlama gibi derslere ağırlık verildiği dikkat çeken önemli

hususlardan biridir. Ayrıca, İran’da uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programında “İlköğretimde Özel Mesleki Deneyimler, İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı, İlköğretimde Eğitim Tasarımı ve İlköğretimde Nitel (Betimsel Değerlendirme) derslerinin eşdeğerliğinin Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programında yer almadığı dikkat çekmektedir.

İran sınıf öğretmenliği lisans programında Seçmeli Alan İçerikli (toplam 4 kredi) dersler kategorisinde yer alan “Tamamlayıcı ve Ders Dışı Etkinliklerin Planlanması, Okulöncesi Eğitim ve Öğretim, Değerler Eğitimi, Oyun Psikolojisi, Okullarda Sağlık ve Güvenlik, Yaşam Becerileri ve Tekniklerinin Eğitimi, Çocuklarda Düşünce Becerisini Geliştirmek, İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim-2” dersleri seçmeli ders kategorisinde yer alıp bu dersler ancak 6. ve 8. dönemlerde alınabilmektedir. Öğretmen adaylarının her dönem yalnızca 1 ders seçerek program sonunda toplam 2 seçmeli ders (4 kredi) alma yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu dersler arasında bazı dersleri öğretmen adaylarının alabilmeleri için önkoşul olan dersleri alma zorunluluğu bulunmaktadır. Örneğin “Tamamlayıcı ve Ders Dışı Etkinliklerin Planlanması” dersini alabilmesi için öğretmen adayının önceden “Ders Kitaplarının İçerik Analizi-1” dersini almış olması gerekmektedir. Benzer şekilde “Okulöncesi Eğitim ve Öğretim” dersi için önkoşul ders olan “Çocuk Gelişimi Psikolojisi”, “Çocuklarda Düşünme Becerisini Geliştirmek” dersi için “Eğitim Psikolojisi”ni, “İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim-2” dersi için ise önkoşul olan “İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim-1” dersini alma koşulu bulunmaktadır.

Türkiye’de 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan meslek bilgisi dersleri 27 krediden oluşmaktadır. İran sınıf öğretmenliği lisans programında ise meslek bilgisi dersleri “Pedagojik bilgi” kategorisinde toplanmakta ve toplam 16 krediden oluşmaktadır. Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği lisans programında meslek bilgisi dersleri arasında yer alan “Eğitime Giriş” dersinin eşdeğerliği İran’da “İlköğretimde Eğitim ve Öğretim Temelleri” dersi olup bu ders İran’da Zorunlu Alan İçerikli dersler kategorisi altında verilmektedir. Türkiye’de meslek bilgisi dersi arasında yer alan Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Psikolojisi ve Öğretim İlke ve Yöntemleri dersleri aynı isim ve krediyle İran pedagojik bilgi dersleri arasında yer almaktadır. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersinin eşdeğerliği olan “Okul Yönetimi” dersi de İran programında aynı krediyle Pedagojik bilgi dersleri arasında verilmektedir. Türkiye’de meslek bilgisi dersleri arasında yer alan “Eğitim Felsefesi” dersinin karşılığı olan dersler İran’da “İ.İ.C. Resmi ve Genel Eğitim Felsefesi” ve “İ.İ.C.’nin Eğitim Felsefesi” adlarıyla İslami Eğitim ders kategorisi altında yer almaktadır. Yine Türkiye’de sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme” dersi İran programında pedagojik bilgi alanında “Öğrenmenin Değerlendirilmesi” adıyla eşdeğerliğini bulmaktadır. İran programında zorunlu alan içerikli dersler arasında yer alan “İlkokulda Rehberlik ve Danışma Teknikleri” dersinin eşdeğerliği ise Türkiye’de meslek bilgisi dersleri arasında olan “Okullarda Rehberlik” dersidir. Türkiye’de seçmeli meslek bilgisi dersleri arasında yer alan “Eğitimde Program Dışı Etkinlikler” dersi İran’da “Tamamlayıcı ve Ders Dışı Etkinliklerin Planlanması” adıyla seçmeli alan içerikli dersler kategorisinde; Türkiye’deki “Eğitimde Program Geliştirme” adını taşıyan seçmeli meslek bilgisi dersi İran’da “İlköğretimde Program Geliştirme) adıyla pedagojik alan içerikli dersler kategorisinde yer almaktadır.

Türkiye ve İran’da uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan Genel Kültür derslerine ve içeriklerine bakıldığında, Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği lisans programında genel kültür derslerinin 26 saat teorik, 2 saat uygulamalı olmak üzere toplamda 28 saat ve 27 kredi, İran’da uygulanan programın ise 34 krediden oluştuğu ortaya çıkmıştır. İran sınıf öğretmenliği lisans programında genel kültür derslerinin büyük çoğunluğunun İslami ağırlıklı derslerden oluştuğu dikkat çekmektedir. İran sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan İslam Kültürü ve Uygarlık Tarihi, İslam’ın Analitik Tarihi, İslam’ın Eğitim Sistemi, Siyasi İslam Sisteminin Kurumsal Temelleri, İslam’da İnsan, Kur’an’ın Tematik Yorumları, İslam Ahlakı, İslami Düşünce 1-2 gibi derslerin İran programına özgü olan genel kültür dersleri arasında yer aldığı görülmektedir. İran programında yer alan Yabancı Dil, Sağlıklı Yaşam ve Çevre Sağlığı, Beden Eğitimi 1-2, Yaratıcı Yazarlık, Bilimsel Yazı ile Aile ve Toplum Bilgisi derslerinin İslami içerikli olmayan genel kültür dersleri arasında olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye’de genel kültür dersleri arasında yer alan ve İran programında genel kültür dersleri arasında eşdeğerliği olan tek dersin Yabancı Dil dersi olduğu görülmüştür. Sağlıklı Yaşam ve Çevre Sağlığı, Beden Eğitimi 1-2, Yaratıcı Yazarlık, Bilimsel Yazı, Aile ve Toplum Bilgisi derslerinin hiçbirinin Türkiye sınıf öğretmenliği programında yer almadığı görülmektedir. Türkiye’de seçmeli genel kültür ders kategorisinde yer alan Beslenme ve Sağlık dersinin eşdeğerliğinin İran programında seçmeli alan içerikli ders kategorisinde yer alan Okullarda Sağlık ve Güvenlik; Mesleki İngilizce dersinin eşdeğerliğinin ise İran programında zorunlu alan içerikli dersler arasında yer alan Mesleki İngilizce dersi olduğu ortaya çıkmıştır.

Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programının bir diğer farklılığını ise, İran kültürüne ve eğitim sistemine özgü olan İslam Eğitimi kategorisindeki dersler oluşturmaktadır. İran sınıf öğretmenliği lisans programının %4.7’sini oluşturan ve toplam 7 krediden oluşan İslami eğitim dersleri programın ilk dört yarıyılında yer almaktadır. Programda İ.İ.C.’nin Eğitim Felsefesi, İ.İ.C.’nin Resmi ve Genel Eğitim Felsefesi ve İ.İ.C. Talim ve Terbiyenin Yasama Belgeleri olmak üzere toplam üç ders İslam Eğitimi kategorisinde yer almaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Türkiye ve İran sınıf öğretmeni yetiştirme düzeni kapsamında lisans programları, yükseköğretim programlarına giriş koşulları, öğretme-öğrenme süreçleri, mezun olma ve öğretmen olabilme koşulları, programların ders kategorileri ve programlarda yer alan dersler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Her iki ülkenin sınıf öğretmeni yetiştirme düzeni karşılıklı olarak incelendiğinde öğretmen adaylarının aldıkları eğitim süresinin, alandan mezun olma ve öğretmen olma koşullarının benzerlik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Giriş koşulları açısından yapılan inceleme sonucunda ise Türkiye’de adayların lise mezunu olmaları yeterli görülürken İran’da öğrencilerin herhangi bir öğretim programına kayıt yaptırabilmeleri için üniversite hazırlık programını tamamlamış olmaları önkoşulu bulunmaktadır. Bu durum İran açısından programa yerleşecek öğretmen adaylarının alan bilgisi, genel kültür ve pedagojik bakımdan donanımlı ve yüksek motivasyonlu bir biçimde öğretmen olabilmenin ön koşullarına sahip olmalarını sağlamak bakımından olumlu bir uygulama olarak değerlendirilirken, Türkiye’de yükseköğretim kurumları sınavına ilave bir seçim sistemi kapsamında İran’daki uygulama dikkate değerdir.

Nitekim Külekçi ve Bulut (2010) Türkiye’de sınıf öğretmenliğine kabul edilecek adaylardan YGS ve LYS dışında öğretmenlik becerilerini de ölçen sınavlar yapılması gerektiğini belirterek öğretmen adaylarının sisteme girişlerinde farklı değerlendirme teknikleri kullanılması gerektiğini ifade etmektedir. Özsarı (2008) tarafından yapılan çalışmada da öğretmen adaylarının eğitim fakültelerine girişlerinde yapılan yazılı sınavın yetersiz olduğu, programa girişte adayların öğretim kabiliyeti, öğretme ve öğrenci sevgisi, model olma ve liderlik gibi birtakım becerilere sahip olmaları gerektiği ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada adayların eğitim fakültelerini bitirdiklerinde değil, liseden sonra yükseköğretime girişte elemeye tabi tutularak eğitim fakültelerine giriş hakkı kazanmaları gerektiği vurgulanmıştır. Ergün ve Ersoy (2014) tarafından yapılan araştırmada ise Hollanda’da sınıf öğretmenliği programında ilk yılın sonunda öğrencilerin bir değerlendirmeye tabi tutuldukları, öğrencilerin programın ilk yılında mesleğe hazır olup olmadıkları, uygun mesleki seçimi yapıp yapmadıkları tespit edilmekte ve bu değerlendirmede başarılı olamayan öğretmen adayının sınıf öğretmenliği programını bırakmak zorunda olduğu belirtilmektedir. Benzer biçimde Karamanoğlu ve Bay (2016) da öğretmen adaylarının programa girişlerinde ilgi, tutum, kişisel özellik, beceri ve entelektüel düzey gibi özelliklere sahip olmaları gerektiğini belirtmektedir. Mezun adayların öğretmen olabilmeleri açısından gerekli koşullara bakıldığında ise Türkiye’de öğretmen olabilmek için 2016 yılına kadar lisans derecesi ve ülke genelinde yapılan KPSS sınavı yeterli görülmeğe, 2016 yılında sözlü sınav (mülakat) yoluyla da adayların değerlendirilmesi koşulu getirilmiştir. İran’da adayların öğretmen olabilmek koşuluna bakıldığında ise lisans diploması ve ulusal sınav yeterli görülmektedir. Oysaki öğretmen atamaları için yapılan merkezi yazılı sınavlar yeterli olmamakta, adayların öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri taşıyıp taşımadıkları farklı ölçme teknikleriyle belirlenerek öğretmen olarak atanmaları gerçekleştirilmelidir.

Yapılan inceleme sonucunda Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan derslerin bilgi ve yeterlik alanlarına göre dağılımları bakımından karşılaştırılması sonucunda iki ülke arasında farklılıklar olduğu açığa çıkmıştır. Türkiye sınıf öğretmenliği lisans programındaki dersler Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB), Alan Eğitimi (AE) ve Genel Kültür (GK) dersleri olmak üzere üç bilgi alanından oluşurken, İran sınıf öğretmenliği lisans programındaki derslerin Pedagojik Bilgi (PB), Genel Kültür (GK), Zorunlu Alan İçerikli (ZAI), Pedagojik Alan İçerikli (PAİ), Seçmeli Alan İçerikli (SAİ) ve İslami Eğitim (İE) olmak üzere altı alandan oluştuğu görülmüştür. Alan Eğitimi dersleri Türkiye’de tek kategori altında değerlendirilirken, İran programında Zorunlu Alan İçerikli (ZAI), Pedagojik Alan İçerikli (PAİ) ve Seçmeli Alan İçerikli (SAİ) dersler olmak üzere üç ayrı kategori altında toplanmıştır. Programdaki derslerin kategorilere göre ağırlıklarına bakıldığında ise Türkiye’de programın % 46’sını alan eğitimi, %35’ini meslek bilgisi ve %19’unu da genel kültür dersleri oluşturmaktadır. İran sınıf öğretmenliği lisans programının ise %40’ını zorunlu alan eğitimi, %22,7’sini genel kültür, %19,3’ünü pedagojik alan eğitimi, %10,7’sini pedagojik bilgi, %4,7’sini İslami eğitim ve %2,6’sını ise seçmeli alan eğitimi dersleri oluşturmaktadır.

Bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında İran programının Türkiye programına göre en önemli farklılıklarından biri programda alan eğitimi dersleri (zorunlu alan ve pedagojik alan) ile uygulama ve atölye derslerine oldukça büyük önem vermesidir. Yapılan inceleme sonucunda alan dersleri kapsamında İran’daki programın Türkiye ile karşılaştırıldığında teorik anlamda

oldukça ayrıntılı bir biçimde ele alındığı söylenebilir. İran sınıf öğretmenliği lisans programında Pedagojik Alan İçerikli Dersler kategorisinde yer alan “Staj (1-2-3-4-5-6), Proje, Profesyonel Araştırma ve Geliştirme (1-2), İlkokul Döneminde Nitel (Betimsel) Değerlendirme, İlköğretimde Öğrenme Ünitesi Tasarlama, İlköğretimde Özel Mesleki Deneyimler, İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (1-2-3), Ders Kitaplarının İçerik Analizi (1-2), İlköğretimde Öğretim Stratejileri, İlköğretimde Eğitim Tasarımı, İlköğretimde Program Geliştirme (Ders Planlama) derslerinden yalnızca Staj dersinin Türkiye’de Öğretmenlik Uygulaması dersi olarak eşdeğerliği bulunmakta ve bu ders Türkiye’de iki dönemden oluşmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlik uygulamasına ayrılan sürenin İran programında daha fazla olması dikkat çeken hususlardan biridir. Hizmet öncesi öğretmen yetiştirmede kuram ve uygulama bütünlüğünün sağlanmasında öğretmenlik uygulamalarının önemli olduğu bir gerçektir. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamaları sayesinde edinmiş oldukları kuramsal bilgileri gerçek sınıf ortamında gözlemleyip uygulama imkânı bulmaktadırlar. Bu bakımdan bu uygulama sürecinin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Aytaç ve Er, 2018). Eraslan’ın (2009) da önerdiği gibi Türkiye’de öğretmenlik uygulaması dersi son sınıf dışında daha geniş bir zamana yayılabilir. Her yıl düzenli bir şekilde öğretmen adaylarına okullarda staj imkânı sağlanmalı ve fakülteler ile okullar işbirliği içerisinde hareket etmelidirler (Özer ve Alkan, 2017).

Pedagojik alan içerikli dersler kapsamında İran sınıf öğretmenliği lisans programında proje, araştırma-geliştirme, program geliştirme ve öğrenme ünitesi tasarlama gibi derslere ağırlık verildiği dikkat çeken önemli hususlardan biridir. İran programında öğretmen adaylarının son dönem 3 kredilik Proje dersini almaları mezun olma koşulları arasında yer almaktadır. Pedagojik alan içerikli dersler arasında yer alan ve Türkiye’de eşdeğerliği bulunmayan Proje, Araştırma-Geliştirme, Program Geliştirme ve Öğrenme Ünitesi Tasarlama gibi dersler öğretmen adaylarının edindikleri bilgiyle pedagojik beceri ve uygulamaları bütünleştirebilme, araştırma yapma, araştırma ve uygulamalar yoluyla yeni bilgiler edinebilme, kişisel ve mesleki gelişimini sürdürmeye çalışma bakımından oldukça yarar sağlayacak dersler arasındadır. Bu bağlamda Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan pedagojik alan bilgisi derslerinin güncellenmesi ve programa öğretmen adaylarının araştırmacı öğretmen modeline uygun nitelik kazanmasını sağlayacak biçimde yeni dersler eklenmesi gerekmektedir. Nitekim Özer ve Alkan (2017) çalışma sonuçlarında da öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarında bilimsel alışkanlık, yeniliklere açıklık ve araştırmacı olma gibi öğretmen yeterlikleri doğrultusunda oluşturulması gerektiği vurgulanmaktadır.

İran sınıf öğretmenliği lisans programının uygulamalı derslere ağırlık vermesi ve programdaki derslerin büyük çoğunluğunun atölye çalışmaları şeklinde uygulama sürecine sahip olması, önkoşul dersi olan pek çok dersin bulunması bakımından Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programına göre oldukça farklı niteliklere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim İran programında 1. ve 2. dönem dersleri arasında yer alan İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (1-2); 3. Dönem dersleri arasında yer alan Yaratıcı Yazarlık, Profesyonel Araştırma ve Geliştirme-1, Matematik Öğretiminin Temelleri, Mesleki İngilizce; 4. Dönem dersleri arasında yer alan Öğrenmenin Değerlendirilmesi, İlköğretimde Öğretim Stratejileri, İlköğretimde Eğitim Tasarımı, Ders Kitaplarının İçerik Analizi-1, Fen

Bilgisi Öğretimi, Farsça Öğretimi ve Matematik Öğretimi; 5. Dönem dersleri arasında yer alan Dilin Eğitimde Kullanımı, İlköğretimde Öğrenme Ünitesi Tasarlama, İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı-3; Ders Kitaplarının İçerik Analizi-2, Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve İstatistik Yöntemleri, Sanat Eğitimi Atölyesi-1 (Güzel Yazı); 6. dönem derslerinden Sağlıklı Yaşam ve Çevre Sağlığı, İlkokul Döneminde Nitel (Betimsel) Değerlendirme, Profesyonel Araştırma ve Geliştirme-2, Öğrenme Güçlükleri-1, Sosyal Bilgiler Öğretimi, İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim-1; 7. dönem dersleri arasında yer alan Profesyonel Araştırma ve Geliştirme-3, Öğrenme Güçlükleri-2, Din Öğretimi, Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlaması, Sanat Eğitim Atölyesi; 7. dönem dersleri arasında yer alan Bilimsel Yazı, Proje, Beden Eğitimi Öğretimi ve Sanat Eğitimi Atölyesi-3 dersleri uygulamalı dersler kategorisinde sunulmuştur. Bu bağlamda uygulamalı ve atölye çalışmasına dayalı dersler bakımından İran programının Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği programına göre daha yoğun ve kapsamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programları arasındaki farklılıklardan bir diğeri de Türkiye’de uygulanmakta olan programın meslek bilgisi ve seçmeli ders ağırlıklarının İran sınıf öğretmenliği lisans programına göre daha fazla olmasıdır. Türkiye’de 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan meslek bilgisi dersleri 27 krediden oluşmaktadır. İran sınıf öğretmenliği lisans programında ise meslek bilgisi dersleri “Pedagojik bilgi” kategorisinde toplanmakta ve toplam 16 krediden oluşmaktadır. Programlarda yer alan seçmeli dersler bağlamında yapılan inceleme sonucunda ise Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programının İran programına göre seçmeli ders havuzunun daha zengin ders içeriklerinden oluşması dikkat çeken önemli hususlardan biridir. Türkiye’de programda %25 oranında seçmeli derslere yer verilirken İran programında yer alan seçmeli dersler programın %2.6’sını oluşturmaktadır.

Türkiye ve İran sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan araştırmada dikkat çeken önemli farklılıklardan bir diğeri ise İran programına ülkenin kültürünün, sosyal ve politik şartlarının daha fazla yansıtılması ve programın buna göre yapılandırılmasıdır. Bu bağlamda incelenen ülkeye ait öğretmen eğitimi sisteminin ve öğretmen yetiştirme programının bir kısmının kendi kültürüne, sosyal ve politik şartlarına göre yapılandırıldığını söylemek mümkündür. İran programının dikkat çeken önemli boyutlarından biri de genel kültür dersleri kategorisinde İslami ağırlıklı derslerin yoğun olmasıdır. Nitekim resmi programların, uygulandığı ülkenin tarihini, politikasını, ekonomisini ve kültürünü yansıttığını belirten Skinner (2005)’in ve ülkelerin eğitim sistemlerinin kendi ideolojilerine uygun bir yapıda olduğunu ve ideolojilerinin eğitim sistemine doğrudan etki ettiğine ilişkin Çeltici (2013)’nin görüşleri araştırmanın bu sonucunu doğrulamaktadır.

Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği lisans programlarına yönelik yapılan program analizleri ve karşılaştırmaları sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda özetle İran’da uygulanmakta olan programın alan eğitimi kategorisinde yer alan derslerin daha kapsamlı ve işevuruk nitelikte olduğu; öğretmenlik uygulaması derslerine ayrılan sürenin Türkiye’den daha fazla olduğu, uygulamalı derslerin ve atölye çalışmalarının programda daha yoğun olduğu; programda proje, araştırma ve geliştirme, program geliştirme gibi derslere ağırlık verilerek

öğretmen adaylarının araştırma yeterliklerinin gelişimine daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Türkiye’de sınıf öğretmenliği programına öğrenci alımında programa giriş koşulları karşılaştırılan ülkenin ve gelişmiş diğer ülkelerin deneyimlerinden yararlanılarak yeniden düzenlenmelidir.

- Araştırma sonucunda Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmenliği lisans programında öğretmenlik uygulamalarının süresinin karşılaştırılan ülkenin programına göre daha az olduğu ve Türkiye’de atölye çalışmalarına yer verilmediği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle sınıf öğretmenliği yetiştirme programımızda öğretmenlik uygulamalarına, atölye çalışmalarına ve uygulamalı derslere verilen önem artırılmalı; öğretmenlik uygulaması derslerinin programın ilk yılından itibaren yer alması yönünde program geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Öğretmen adaylarının araştırma, inceleme, proje yürütme ve bu derslerde edindikleri bilgi ve beceriler aracılığıyla yeni bilgiler üretme yeterliklerini geliştirmek amacıyla programa yeni dersler eklenmeli, öğretmen adaylarının programdan mezun olabilmeleri için bir bitirme projesi tamamlamaları önkoşulu yer almalıdır.

- Bu çalışmada elde edilen veriler ışığında İran’daki sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanık olmasını sağlayacak Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlaması, İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanılması, Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve İstatistik Yöntemleri, İlköğretimde Öğrenme Ünitesi Tasarlama, İlköğretimde Öğretim Stratejileri, Yaratıcı Yazarlık, Profesyonel Araştırma ve Geliştirme, Öğrenme ve Öğretme Kuramları, İlköğretimde Program Geliştirme, Çocuk Gelişim Psikolojisi gibi derslerin mevcut olduğu ortaya çıkmıştır. Bu derslerin Türkiye’de uygulanan sınıf öğretmeni yetiştirme programında da yer alması önerilmektedir.

- Bu araştırmada Türkiye ve İran’daki sınıf öğretmeni yetiştirme sistemleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir ve Türkiye’de programa giriş koşullarının yeniden gözden geçirilmesi, uygulamalı ve daha işlevsel derslerin programa eklenmesi yönünde öğretmen eğitimi programının geliştirilmesi gereksinimi olduğu görülmüştür. Bir başka araştırmada gelişmiş ülkelerin sınıf öğretmeni eğitim sistemleri programa giriş koşulları ve programlardaki ders içerikleri bakımından Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme sistemi ile karşılaştırılarak ortaya konabilir.

- Bu çalışmada Türkiye ve İran sınıf öğretmenliği programlarının karşılaştırılmasında programda yer alan derslerin içerik açısından karşılaştırması yapılmamıştır. Bu konuda yapılması planlanan diğer çalışmalarda gelişmişlik düzeyi yüksek olan farklı ülkeler ele alınarak, sınıf öğretmenliği programları derslerin içeriğinde yer alan konular, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme boyutu açısından karşılaştırılmalı olarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

Aksoy-Tokgöz, İ. ve Hasan, E. (2017). Makedonya ve Türkiye Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 84-103.

- Akyüz, Y. (2018). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S.2018*. Pegem Akademi. Ankara.
- Aras, S. & Sözen, S. (2012). Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore’de öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi. *X.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Niğde.
- Aslan Efe, H., Baysal, Y. E. ve Bakır, N. (2016). A comparative analysis of Turkish and Singaporean science teacher education programs. *The third international congress on curriculum and instruction: Curriculum studies in higher education*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Atanur-Baskan, G. ve Aydın, A. (2006). Türkiye’deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 35-42.
- Avanaki, H. J. & Sadeghi, B. (2014). A Comparative Study of Teacher Education in Iran and the UK. *Journal of Language Teaching and Research*, 5(5), 1153-1159.
- Aytaç, A. ve Er, K. O. (2018). Türkiye’de ve Finlandiya’da Hizmet Öncesi Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Öğretmenlik Uygulamalarının Karşılaştırılması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 10-19.
- Baki, A. ve Baki, B.B. (2016). Türkiye ve Almanya’nın Ortaokul Matematik Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(1), 229-258.
- Baniasad-Azad, S., Tavakoli, M. & Ketabi, S. (2016). EFL Teacher Education Programs in Iran: The Absence of Teachers’ Involvement. *Iranian Journal of Applied Linguistics (IJAL)*, 19(2), 61-86.
- Bereday, G. Z. F. (1967). Reflections on Comparative Methodology in Education, 1964-1966. *Comparative Education*, 3(3), 169-187.
- Bezzina, C. & Michalak, J. (2009). Preparing Student Teachers for Teaching Practicum. Anja Swennen, Marcel van der Klink (Ed’s). *In Becoming a Teacher Educator Theory and Practice for Teacher Educators*. (163-171) Springer.
- Cirit-Gül, A. (2016). Türkiye ile Çin, Finlandiya, Japonya ve Hollanda’nın Öğretmen Yetiştirme ve Seçme Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2). 63-72. Ankara.
- Çeltiçi, O. (2013). Türkiye-Azerbaycan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması Üzerine Bir İnceleme. *Bilim ve Kültür- Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2, 40-57.
- Çetin, Ç. ve Gülseren, H. (2003). Cumhuriyet Dönemi Eğitim Stratejileri. *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara.
- Çubukçu, Z., Yılmaz, B. Y. ve İnci, T. (2016). Karşılaştırmalı Eğitim Programları Araştırma Eğilimlerinin Belirlenmesi – Bir İçerik Analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (1), 446-468.
- Dursunoğlu, H. (2003). Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara.
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya’nın PISA’daki Başarısının Nedenleri: Türkiye İçin Alınacak Dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 3, 238-248.

- Erbilgin, E. ve Boz, B. (2013). Matematik Öğretmeni Yetiştirme Programlarımızın Finlandiya, Japonya ve Singapur Programları ile Karşılaştırması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* Özel Sayı (1), 156-170.
- Ergün, M. ve Ersoy, Ö. (2013). Hollanda, Romanya ve Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 673-700.
- Eurydice (European Commission) (October 2018). Turkey Conditions of Service for Teachers Working in Early Childhood and School Education. Erişim: 20.05.2019. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/conditions-service-teachers-working-early-childhood-and-school-education-98_en
- Forsyth, P. & Tallerico, M. (1998). Accountability and city school leadership. *Education and Urban Society*, 30(4), 546-555.
- Gedikoğlu, Ş. (1949). *Niçin? Eğitim Kurşları Köy Enstitüleri*. İdeal Batbaa ve Ciltevi. Ankara.
- İran Estekhdam (2019). <https://iranestekhdam.ir/> adlı adresten 02.09.2019 tarihinde alınmıştır.
- İran İslam Cumhuriyeti Bilim, Araştırma ve Teknoloji Bakanlığı Sınıf Öğretmenliği Ders Programı. (2016). <https://pbsh.cfu.ac.ir/file/41/attach2016014265065048127514.pdf> adlı adresten 25.05.2019 tarihinde alınmıştır.
- Jupp, V. & Norris, C. (1993). 'Traditions in documentary analysis', in M. Hammersley (ed.), *Social Research: Philosophy, Politics and Practice*, 37-51, London.
- Kabaran, G. G. ve Görgen, i. (2016). Güney Kore, Hong Kong, Singapur ve Türkiye'deki Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 478 - 495.
- Kandel, J. L. (1955). The Study of Comparative Education. *The Educational Forum*, 20, 5-15.
- Kahramanoğlu, R. ve Bay, E. (2016). Öğretmen Yetiştiren Kurumlar İçin Giriş Standartlarının Belirlenmesi: Delphi Çalışması, *Eğitim ve Bilim*, 41 (187), 115-136.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Kazu, H. ve Aslan, S. (2011). Fransa ve Türkiye'deki sınıf öğretmeni yetiştirme sisteminin karşılaştırılması, *10. Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Kilimci, S. (2006). Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. Yayımlanmamış doktora tezi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri*, Adana.
- Küçüköğlu, A., Taşgın, A. ve Saadnie, A. (2014). İranlı ve Türk Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]* 51, 395-416.
- Külekçi, E. ve Bulut, L. (2010). Türkiye ve ABD' deki Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. Antalya-Turkey.
- Loughran, J. (2017). Quality in Teacher Education. Challenging Assumptions, Building Understanding Through Foundation Principles. Xudong Zhu, A. Lin Goodwin and Huajun Zhang (Ed's) *In quality of teacher education and learning theory and practice*. Springer Nature Singapore Pte Ltd.

- Masood Khan, S. (2011). Comparative Analysis of Teacher Education Programmes in Pakistan and UK. Unpublished doctoral thesis. *Faculty of Arts, Social Sciences, & Education Sarhad University of Science and Information Technology Peshawar, Pakistan.*
- Mullis, I. V. S. Martin, M. O., Goh, S., & Cotter, K. (Eds.) (2016). *TIMSS 2015 Encyclopedia: Education Policy and Curriculum in Mathematics and Science*. Retrieved from Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center <http://timssandpirls.bc.edu/timss2015/encyclopedia/>
- NCEE (National Center on Education and the Economy (2019). International Spotlight: Comparative Education Research and Policy Analysis at AERA 2016. Erişim: 20.05.2019. <http://ncee.org/2016/04/international-spotlight-comparative-education-research-and-policy-analysis-at-aera-2016/>
- Nezakat-Alhossaini, M. & Ketabi, S. (2012). Teacher training system and EFL classes in Iran. Akdeniz Language Studies Conference 2012. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 70, 526 – 536.
- Orman, A. (2012). Polonya ve Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özer, B. ve Alkan, S. (2017). AB ve Türkiye Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi (Journal of Interdisciplinary Educational Research)*, 1(1), 62-95.
- Özsarı, İ. (2008). Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin KPSS Merkezi Sınavı Odaklı Gelecek Kaygıları ve Mesleki Beklentileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, C. (1996). *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*. Türk Tarih Kurumu. Ankara.
- Phillips, D. ve Schweisfurth, M. (2014). *Comparative and International Education. An Introduction to Theory, Method and Practice*. (2nd ed.). Bloomsbury, London.
- Safari, P. & Rashidi, N. (2015). A Critical Look at the EFL Education and the Challenges Faced by Iranian Teachers in the Educational System. *International Journal of Progressive Education*, 11.
- Skinner, D. (2005). *Teacher Training. Edinburgh*. Edinburgh University Press Ltd.
- Taş, H. (2018). Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarının Programın Öğeleri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (3), 1620-1641.
- Theisen, G. & Adams, D. (1990). Comparative Education Research: What are the methods and uses of comparative education research? In *International Comparative Education, Practices, Issues and Prospects*, edited by R. M. Thomas, 277-300. New York: Butterworth-Heinemann.
- Uyar, B. (2000). *Tonguç’un Eğitimcileri*. Öğretmen Dünyası. Ankara.
- Yaman, B. ve Aydemir, H. (2018). Türkiye, Almanya ve Fransa’da Öğretmen Yetiştirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 83, 328-333.
- Yaman, H. ve Göçen, G. (2014). Türkiye ve Singapur Anadili Öğretimi Programları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (4): 783-806.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- YÖK (2019). Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf adlı adresten 09.06.2019 tarihinde alınmıştır.
- YÖK (1998). Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, “Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi”, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi İle İlgili Rapor, Ankara.
- Zhu, X., Goodwin, A.L. & Zhang, H. (2017). *Quality of Teacher Education and Learning Theory and Practice*. Springer Nature Singapore Pte Ltd.

**EK-1. İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler
PROGRAMIN DERS ÇEŞİTLİLİĞİ**

EK-1. İran Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler

1. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
GK	İslami Düşünce (1)	32	-	2	-
GK	İslam'ın Analitik Tarihi	32	-	2	-
GK	Beden Eğitimi (1)	-	32	1	-
PB	Eğitim Psikolojisi	32	-	2	-
PB	Eğitim Sosyolojisi	32	-	2	-
PB	Psikolojik Danışma ve Rehberlik İlke ve Yöntemleri	16	32	2	-
PAİ	İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (1)	-	48	1	-
ZAİ	İlköğretimde Eğitim ve Öğretim Temelleri	32	-	2	-
ZAİ	Kuran Öğretimi	16	32	2	-
TOPLAM				16	
2. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
GK	İslami Düşünce (2)	32	-	2	-
GK	İslam Kültürü ve Uygarlık Tarihi	32	-	2	-
GK	Beden Eğitimi (2)	-	32	1	-
İE	İ.İ.C'nin Eğitim Felsefesi	48	-	3	-
PB	Öğrenme ve Öğretme Teorileri (Kuramları)	32	-	2	-
PB	Sanatın Eğitimde Kullanımı	-	32	1	-
PAİ	İlköğretimde Program Geliştirme (Ders Planlama)	32	-	2	-
PAİ	İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (2)	-	48	1	-
ZAİ	Çocuk Gelişim Psikolojisi	48	-	3	Eğitim Psikolojisi
ZAİ	Farsça Öğretiminin Temelleri	32	-	2	-
TOPLAM				19	
3. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
GK	İran İslam Devrimi	32	-	2	-
GK	Farsça	32	-	2	-
GK	Yaratıcı Yazarlık	-	32	1	-
İE	İ.İ.C Resmi ve Genel Eğitim Felsefesi	32	-	2	-
PB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	16	32	2	-
PAİ	Staj (1)	-	64	1	-
PAİ	Profesyonel Araştırma ve Geliştirme (1)	-	48	1	-
ZAİ	Matematik Öğretiminin Temelleri	32	32	3	-
ZAİ	Farsça Öğretimi (1)	-	64	2	Farsça Öğretimin Temelleri
ZAİ	Fen Öğretiminin Temelleri	32	-	2	-
ZAİ	Mesleki İngilizce	-	64	2	-
TOPLAM				20	

4. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
GK	Yabancı Dil	48		3	
İE	İ.İ.C Talim ve Terbiyenin Yasama Belgeleri	32		2	
PB	Öğrenmenin Değerlendirilmesi	16	32	2	
PAİ	İlköğretimde Öğretim Stratejileri		48	1	İlköğretimde Program Geliştirme (Ders Planlama)
PAİ	İlköğretimde Eğitim Tasarımı		48	1	İlköğretimde Program Geliştirme (Ders Planlama)
PAİ	Staj (2)		64	1	-
PAİ	Ders Kitaplarının İçerik Analizi (1)	16	32	2	İlköğretimde Program Geliştirme (Ders Planlama)
ZAİ	Fen Bilgisi Öğretimi	16	64	3	Fen Öğretiminin Temelleri
ZAİ	Farsça öğretimi (2)		64	2	Farsça Öğretimi (1)
ZAİ	Matematik Öğretimi	16	64	3	Matematik Öğretiminin Temelleri
TOPLAM				20	
5. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
GK	İslam Ahlakı	32		2	-
GK	Aile ve Toplum Bilgisi	32		2	-
PB	Dilin Eğitimde Kullanımı		32	1	-
PB	Okul Yönetimi	32		2	-
PAİ	İlköğretimde Öğrenme Ünitesi Tasarlama		48	1	İlköğretimde Eğitim Tasarımı ve Ders Kitaplarının İçerik Analizi (1)
PAİ	İlköğretimde Özel Mesleki Deneyimler	16		1	-
PAİ	Staj (3)		64	1	-
PAİ	İlköğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı (3)		48	1	-
PAİ	Ders Kitaplarının İçerik Analizi (2)	16	32	2	Ders Kitaplarının İçerik Analizi (1)
ZAİ	Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve İstatistik Yöntemleri	32	32	3	-
ZAİ	Sosyal Bilgiler Öğretimin Temelleri	32		2	-
ZAİ	Sanat Eğitimi Atölyesi (1) (Güzel Yazı)		48	1	-
TOPLAM				19	
6. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
GK	Kuranın Tematik Yorumları	32		2	-
GK	Sağlıklı Yaşam ve Çevre Sağlığı	16	32	2	-
PAİ	İlkokul Döneminde Nitel (Betimsel) Değerlendirme	16	32	2	Öğrenmenin Değerlendirilmesi
PAİ	Profesyonel Araştırma ve Geliştirme (2)		48	1	-
PAİ	Staj (4)		64	1	-
ZAİ	Öğrenme Güçlükleri(1)	16	32	2	-
ZAİ	Gençlik ve Çocuk Edebiyatı	32		2	Çocuk Gelişimi Psikolojisi
ZAİ	Din Öğretiminin Temelleri	32		2	-

ZAİ	Sosyal Bilgiler Öğretimi	16	32	2	Sosyal Bilgiler Öğretimin Temelleri
ZAİ	İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim (1)	16	32	2	-
	Seçmeli Ders			2	
TOPLAM				20	
7. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
<u>GK</u>	Siyasi İslam Sisteminin Kurumsal Temelleri	32		2	-
<u>GK</u>	İslam'da İnsan	32		2	-
<u>PAİ</u>	Profesyonel Araştırma ve Geliştirme (3)		48	1	-
<u>PAİ</u>	Staj (5)		128	2	-
ZAİ	Öğrenme Güçlükleri (2)	16	32	2	Öğrenme Güçlükleri(1)
ZAİ	Din Öğretimi	32	32	3	Din Öğretiminin Temelleri
ZAİ	Sanat Eğitimin Temelleri	32		2	-
ZAİ	Beden Eğitimi Öğretiminin Temelleri	32		2	-
ZAİ	Birleştirilmiş Sınıflarda Ders Planlanması	16	96	3	Alan derslerinden en az 50 kredi alma
ZAİ	Sanat Eğitim Atölyesi (2)		48	1	Sanat Eğitimin Temelleri
TOPLAM				20	
8. DÖNEM DERSLERİ					
DERS TÜRÜ	DERSİN ADI	T	U	K	ÖNKOŞUL
<u>GK</u>	İslamın Eğitim Sistemi (Kuran ve Dini Aktarımlara Göre)	48		3	-
<u>GK</u>	Bilimsel Yazı		32	1	-
<u>PAİ</u>	Staj (6)		128	2	-
<u>PAİ</u>	Proje		192	3	-
ZAİ	Beden Eğitimi Öğretimi		64	2	Beden Eğitimi Öğretiminin Temelleri
ZAİ	Sanat Eğitimi Atölyesi (3)		48	1	Sanat Eğitim Atölyesi (2)
ZAİ	İlkokulda Rehberlik ve Danışma Teknikleri	32		2	Psikolojik Danışma ve Rehberlik İlke ve Yöntemleri
	Seçmeli Ders			2	
TOPLAM				16	
SEÇMELİ DERSLER*					
SAI	Tamamlayıcı ve Ders Dışı Etkinliklerin Planlanması	16	32	2	Ders Kitaplarının İçerik Analizi (1)
SAI	Okul Öncesi Eğitim ve Öğretim	16	32	2	Çocuk Gelişim Psikolojisi
SAI	Değerler Eğitimi	32		2	Çocuk Gelişim Psikolojisi
SAI	Oyun Psikolojisi	32		2	-
SAI	Okullarda Sağlık ve Güvenlik	32		2	-
SAI	Yaşam Becerileri ve Tekniklerinin Eğitimi	26	32	2	-
SAI	Çocuklarda Düşünce Becerisini Geliştirmek	16	32	2	Eğitim Psikolojisi
SAI	İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim (2)	32		2	İlkokul Döneminde Kapsayıcı Eğitim(1)

-
- * Bu derslerden 6. ve 8. Dönemlerde her dönem sadece 1 ders seçilerek program sonunda toplam 2 seçmeli ders (4 kredi) olacaktır.

PROGRAMIN DERS ÇEŞİTLİLİĞİ			
Kısaltma	Ders Türü	Toplam Kredi	Yüzde
GK	Genel Kültür	34	%22,7
İE	İslami Eğitim	7	%4,7
PB	Pedagojik Bilgi	16	%10,7
ZAİ	Zorunlu Alan İçerikli	60	%40
PAİ	Pedagojik Alan İçerikli	29	%19,3
SAİ	Seçmeli Alan İçerikli	4	%2,6
TOPLAM		150	%100